

BUITEN

21^E JAARGANG N^O. 26.

ZATERDAG 25 JUNI 1927.

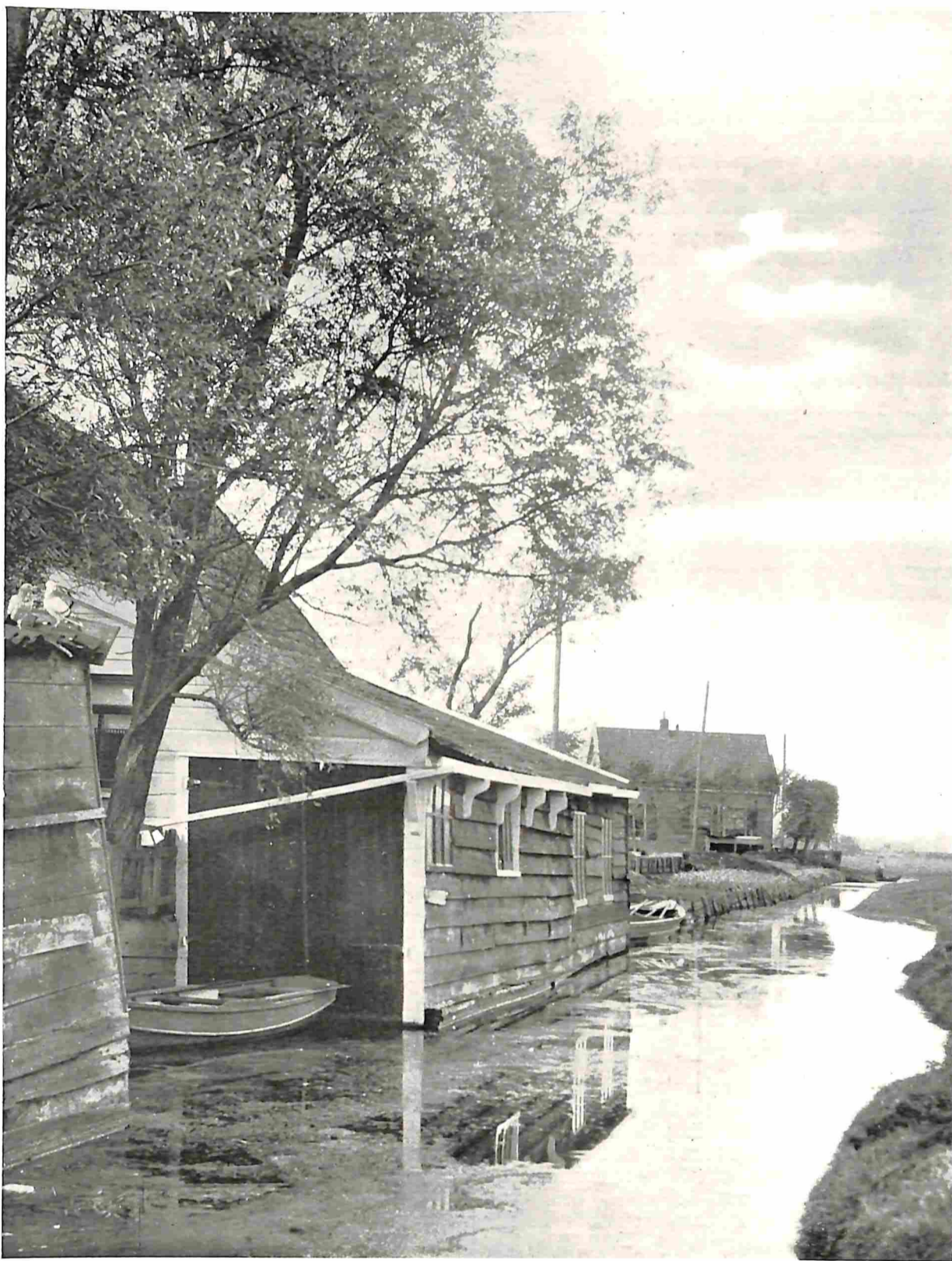

Foto R. H. Herwig.

EEN LANDELIJK IDYLLE ONDER DEN ROOK VAN AMSTERDAM. EEN SCHILDERACHTIG
BOOTHUIS IN DEN SLOTER- EN BAARSJESPOLDER.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE SCHAT DER INCA'S, DOOR H. B. MARRIOTT WATSON (SLOT)	BLZ. 302
IN EEN OERWOUDE VAN DEN OCEAAN, DOOR J. J. F. SCH.	BLZ. 303
EEN LANDELIJKE IDYLLE ONDER DEN ROOK VAN AMSTERDAM (GEÏLL.), DOOR R. H. HERWIG	BLZ. 301, 304—308
REISBRIEVEN, DOOR GUY DE VOS	BLZ. 306
VACANTIE IN EEN TEMPEL BUITEN PEKING (GEÏLL.), DOOR Mr. ERNST DE VRIES (SLOT)	BLZ. 308—309
EEN PLANT DIE OVER HET WATER KRUIPT (GEÏLLUSTREERD), DOOR A. J. VAN LAREN	BLZ. 310—311
HEERSCHERS VAN FERRARA, DOOR KAZIMIERZ CHLEDOWSKI (21)	BLZ. 311
DE MOEZEL BIJ DEN BURCHT KOCHER (ILLUSTRATIE)	BLZ. 312

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beteeftdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE SCHAT DER INCA'S

DOOR

26) H. B. MARRIOTT WATSON.

(Slot.)

EEN-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

HET ZWARTE MEER.

MERCEDES kwam ons bij den ingang tegemoet. Ik kon haar gezicht niet zien, maar ik begreep wat in haar omgving toen onze handen elkaar aanraakten. „Ben je gered?” vroeg zij in verrukking. „Ik vreesde, dat het te laat was”.

„En ik heb duizend angsten uitgestaan om jou, liefste”, zei ik. „Ja, nu zijn wij allen in veiligheid en ik geloof dat ons geen gevaar meer dreigt van de zijde dier wreede avonturiers”.

„Ik heb den ganschen nacht voor je gebeden”, zei ze. „Ik zou je nooit alleen gelaten hebben. Maar ze zeiden mij, dat je ontkomen was en dat ik je zou terugvinden. Coop verzekerde mij dat. O, hoe haat ik hem!”

„Arme bliksem, hij heeft zijn best gedaan”, zei ik. „Hij had ons niet beiden kunnen redden, zelfs als hij gewild had”.

„Toen ik de waarheid wist”, vervolgde zij, „was ik als dol. Ik begreep, dat je weer aan een marteling was blootgesteld. Ik zou terug zijn gekeerd, als Manuel het mij niet belet had. En toen kwam ik op het idee hun het geheim te doen weten als ze jou in vrijheid stelden. Maar zij hebben mij bedrogen en daarom stuurde ik Manuel en Mr. Cassilis en de Indianen er op uit om je te bevrijden”.

„Houston was de schuldige, lieveling”, zei ik en vertelde haar de heele geschiedenis.

Zij luisterde aandachtig en zuchtte. „Waren zij reeds begonnen je te martelen?” vroeg zij toen.

„Neen; of eigenlijk wel, want zij martelden mij geestelijk. Ik was bang voor wat ze jou zouden doen. Wat hebben ze gedaan?”

„Niets”, zei ze, „absoluut niets. Ze zeiden mij dat zij de „operatie”, zooals zij het noemden, op jou zouden toepassen. Ik had mij reeds voorgenomen ze alles te vertellen, toen

Coop mij kwam bevrijden en zei, dat jij reeds vrij was”. „Zoo speelden zij ons tegen elkaar uit. Ook ik zou het geheim verraden hebben om jou te redden. Het plan moet bij Houston zijn opgekomen in zijn duivelsche sluwheid”.

Toen kwam het gesprek op Cassilis en Mrs. Chester. „Zij is als herboren”, zei Mercedes. „O, nu zou ik aan allen strijd en alle ellende een einde willen maken. Met welk doel heb je Werner het geheim verteld?”

„Ik heb hem het geheim verteld en hem gewapend, omdat ik wist, dat hij Houston zou vinden. Die heeft geen recht of reden om langer te bestaan”.

„Misschien heb je gelijk”, sprak zij peinzend, „en toch — ik verlang naar vrede en vergiffenis — zelfs voor die mannen”.

„Je hebt gelijk”, zei ik, „zooals steeds. Welnu, ik zal trachten goed te maken wat ik bedorven heb”. En ik stond op.

„Waar ga je heen?” riep zij uit.

„Naar het Zwarte Meer”, antwoordde ik.

Maar zij wilde mij niet alleen laten vertrekken. Zijzelf en Manuel vergezelden mij, terwijl Mrs. Chester achter bleef om Cassilis, die zich nog zwak voelde, en den ongelukkigen Coop te verplegen.

De nacht spoedde ten einde toen wij vertrokken, en de dag brak aan toen wij het dal bereikten waarin het meer lag. Het duistere water sloeg zacht tegen de rotsige oevers en zag er nog even somber en onheilspellend uit.

„Het lag onder die rots”, zei Mercedes. „Daar heeft mijn vader den schat laten zinken. Vader zei, dat zich daar — een vadem diep — een plateau bevindt, waarop hij den schat gelegd heeft, waarna hij dezen met steenen heeft bedekt”.

Wij begaven ons naar de aangewezen plaats. Volmaakte stilte heerschte alom; geen levend wezen was te bespeuren. Wij daalden een hellend rotsblok af, dat ons leidde naar de schuilplaats van den Grooten Visch. De rotsen in de omgeving zaten vol water- en modderspatten.

„Houston is hier geweest”, zei ik. „Maar de vraag is of hij geslaagd is. Het is vreemd, dat er niemand is. Ik had zeker gedacht Werner hier te vinden”.

Mercedes keek omlaag. — „Het is donker”, zei ze. „Ik kan niets onderscheiden. Wie weet of hij den schat niet gevonden heeft”.

Ook ik keek naar beneden, maar zag niets. Ik liep terug en zocht tot ik een langen stok had gevonden, een tak van een boom die op een beschutte plek groeide; en daarmee gewapend, peilde ik langs den heelen rand. De stok zakte heelmaal in het water weg zonder grond te raken. Ik ging rechtop staan.

„Ben je er zeker van dat het rotsplateau hier was?” vroeg ik Mercedes.

„Ik kan de bewoordingen van den brief mijns vaders letterlijk herhalen”, zei ze met alle beslistheid. „Op een plateau precies onder de overhangende rots aan de linkerzijde van den pas als je met het gezicht naar het water staat. Dan is er toch geen vergissing mogelijk”.

„Waren er nog andere aanwijzingen?”

„Alleen dat dit plateau een vadem diep lag”.

Een vadem! ¹⁾ Mijn stok was tenminste tien voet lang en nog voelde ik nergens grond. Daar kon slechts één reden voor zijn.

„Het plateau is afgebrokkeld”, zei ik. „Het is er niet meer. Kijk, de rotsen hier in den omtrek bevatten veel mergel. Veruoedelijk is het plateau door het water ondergraven en weggezakt in het meer. En de Hemel mag weten hoe diep dat is. Langs den heelen oever heb ik geen grond gevoeld”.

„Wat denk je dat er met den schat gebeurd is?” vroeg Mercedes.

„Ik weet het niet. Ik zal met Manuel verder gaan zoeken. Het is zeker dat Houston hem niet bemachtigd heeft. Maar waar is Werner?”

Nadat ik haar met de muilezels op een veilige plaats had gebracht, ging ik met Manuel op stap. Wij hadden al meer dan een half uur geloopt, toen plotseling een aasgier dicht vóór ons omhoog vloog. Zooals hij daar zweefde boven het Zwarte Meer, leek hij het symbool van deze plaats. En toen wij verder liepen, vonden wij het lijk van Diego. Hij was door een kogel gedood; het eerste offer van Werner's wraak.

Terwijl ik nog naar hem keek, vestigde Manuel mijn aandacht op een gestalte, die zich aan de overzijde van het

¹⁾ Een vadem is 6 voet.

meer bewoog. Wij keerden terug, stelden Mercedes — wie ik niets van Diego's lot vertelde — gerust, zeiden dat wij aan deze zijde van het meer niets gevonden hadden en dat wij nu den anderen kant gingen onderzoeken.

Het duurde bijna een half uur eer wij ons doel naderden; het eischte heel wat klimmen en dalen. Maar toen kwamen wij aan een rotspunt vanwaar een soort van trap bijna tot den waterkant neerdaalde. Op de laatste trede daarvan stond een man, dien ik dadelijk herkende. Het was Houston die druk bezig scheen met visschen. Hij had begrepen dat onder den invloed van den Oostenwind het water meestentijds in westelijke richting werd gedreven. Toen hij zag, dat het plateau verdwenen was, had hij zich hierheen begeven, waar alles wat door het water werd meegevoerd, zou neer komen.

Terwijl ik dit bedacht, ontdekte Manuel twee mannen op de heuvels verder ten Westen. Dit moesten Werner en Jeff zijn. De vierkante, gedrongen figuur van den leider was onmiskenbaar. Nu werd mij de zaak duidelijk. Werner, die de juiste plaats waar de schat begraven was, niet kende, had op goed geluk rondgedwaald. Toevallig had hij Diego ontmoet, dien hij onmiddellijk gedood had. Toen was hij weer op zoek gegaan naar Houston. Blijkbaar hadden zij hem bespeurd, want terwijl zij tot nu toe langzaam geloopt hadden, als menschen die vermoeid zijn, versnelden zij thans plotseling den pas. Even later verdwenen zij achter de heuvels, maar wij begrepen, dat zij naar het plateau liepen waarop Houston zich bevond.

Ik kon het niet van mij verkrijgen, Houston voor mijn oogen te laten vermoorden. Ik liep snel naar beneden, maar toen ik de volgende „trede” bereikt had, zag ik dat Werner en zijn gezel dicht bij het plateau waren dan ik en het eerder zouden bereiken. Ik begon te draven en riep inmiddels zoo hard ik kon om Houston te waarschuwen. Maar terwijl deze blijkbaar mijn geroep niet hoorde en rustig bleef doorwerken, bemerkte Jeff mij, want ik zag dat hij zijn makker op mij wees. Daarna liepen hij en Werner nog sneller op hun doel af. Ik zag hoe zij steeds dicht bij hun slachtoffer naderden. Ik kon hem niet zoo in koelen bloede laten vermoorden. Weer riep ik luid en dezen keer scheen Houston mij te hooren. Hij keek op en zag zijn vijanden. Zij hadden reeds het plateau bereikt, waarop hij stond.

Ik zag dat hij zijn hand in zijn zak stak. Er klonk een luide knal en Jeff, die vooruit liep, tuimelde en viel op zijn gezicht. Toen vuurde Werner. Maar hij scheen Houston niet geraakt te hebben, want deze bleef staan. Hij hief zijn pistool weer op, maar het scheen leeg te zijn. Toen wierp hij dit wapen weg, trok een mes en liep op Werner toe.

Weer schoot Werner drie maal en telkens mis. Toen de beide mannen samentroffen, stak Houston toe. Maar het zware lichaam van zijn tegenstander botste tegen hem op met de kracht van een stormram. Werner had zijn armen om hem heen geslagen en perste het leven uit zijn lichaam. Zij vielen op den rand van de rots en rolden toen met een zwaren slag in het geluidloze water. Het scheen zich geopend te hebben om ze te ontvangen en sloot zich toen weer boven hun hoofden ineen. Een paar luchtbelletjes stegen op en barstten uiteen. Het Zwarte Meer lag daar weer in sombere stilte.

Toen ik mij overtuigd had, dat ook voor Jeff geen hulp meer kon baten, keerden wij terug. Het noodlot had gewild, dat wij ons doel niet zouden bereiken. En wat de dooden betraf — zij hadden hun verdiende loon.

En zoo ligt de Groote Visch nog steeds in het zwarte en sombere meer en wij besloten hem daar te laten liggen. Want ik verlangde geen anderen schat te vinden dan dien welken ik reeds bezat — mijn vrouw. En Cassilis dacht er evenzoo over.

Wij reisden geleidelijk naar de kust terug, met Coop, die langzaam genas.

„Mal chance!” zei hij. „Dat is de tweede keer, dat ik zoo terug reis”. En toen ik hem zooveel van de geschiedenis verteld had, als ik dacht, dat hij weten mocht, merkte hij peinzend op:

„Een zonderling einde! Maar enfin, wij hebben tenminste wat gezien voor ons geld”.

Wat goed beschouwd een eigenaardige samenvatting was van zulk een vreeselijk avontuur.

EINDE.

In een oerwoud van den Oceaan.

DE vermaarde onderzoeker van de geheimenissen van den zeebodem en van de daar levende, monsterachtige dieren, de Engelsche reiziger F. A. Mitchell—Hedges, die zich kortelings aan de kust van Britsch-Honduras aan zijn diepzee-onderzoekingen wijdde, schildert ons in een zijner rapporten zijne merkwaardige avonturen in een „oerwoud van den Oceaan”. ☞ „De hedendaagsche wereld begint van lieverlede kennis te verkrijgen van het heimzinnige leven, dat in de diepten van de groote zeeën woont”, schrijft hij. „Ik heb niet lang geleden dit oerwoud gevonden waarin zeegewassen groeien van 30 voet hoogte en daarneven reusachtige varens en talloze andere planten van enorme afmetingen. In deze wildernis en in hare omgeving zwemt de wonderlijkste visch rond, die ik ooit zag; 't is een echte „Jade-visch”, van wiens lichaam geen twee duim gelijk van kleur zijn en die met vertoon van een gestadige kleurwisseling, in alle mogelijke tinten, rusteloos door het klare water schiet. Lady Brown en ik hebben meer dan twintig soorten van dezen zeldzamen visch voor het museum van natuurlijke historie te Londen verzameld. Overigens vingen wij ook nog allerlei andere „griazelige” dieren, zooals een zeespin met harige, vier duim lange, pooten, gestreept lichaam en . . . een snavel. Wij vingen twee zee-duizendpooten, waarvan één de respectabele lengte van twee voet en twee duim had. Een groep van 19 inktvisschen zwom, een dag later, aan de oppervlakte van de zee in onze richting. Toen ik plotseling mijn armen temidden van hen in het water stak, gaven alle gelijktijdig een salvo van een donkerbruine, olieachtige, vloeistof op mij af, die het water vertroebelde. Ik zag ook vele dieren van slijmerige substantie, die het meest geleken op reusachtige slakken zonder huis, voorzien van lange voelhorens en met gestippelde lichamen van ongeveer 9 duim lengte. Deze dieren zijn van zulk een weinig-vaste constructie, dat zij voortdurend van vorm veranderen; als zij verontrust worden scheiden ze een vloeistof af, die het water tot op 2 voet om hen heen kleurt en hen zelf zodoende onzichtbaar maakt. Eén soort die het ons gelukte te vangen, is bijzonder interessant; het dier was 2 voet lang, ongeveer $3\frac{1}{4}$ duim in doorsnede en van een onbestemde, bruin-geelachtige kleur. Zijn lichaam was zóó slijmerig, dat het gewoonweg oploste toen wij het in de spiritus legden . . . De kop van het griezelige dier was niet minder dan afschuwelijk; hij liep in 8 vangarmen uit, waarvan elk ongeveer 3 duim lang was en hoewel het monster van een zoo weinig-soliede lichaamsconstructie was, zagen wij toch nog hoe het met zijn vangarmen een visch greep en dezen door zijn, veel op een zuignap gelijkenden bek, naar binnen zoog. ☞ Vervolgens ontdekte ik in een rotsspleet, door het zeewater omspoeld, de verblijfplaats van een aantal „Juni-visschen” van buitengewone grootte. Over een afstand van verscheidene kilometers groeit daar welig het zeegras op de aanslibbingen der koraalriffen. Op één plaats echter breekt de Oceaan door het rif en stort zich in een geweldigen kuil van den rotsbodem, van wel 250 M. middellijn. De wanden van dezen afgrond bestaan uit klippen en aan eene zijde zien wij in den rotswand de duistere opening van een groot hol, waar deze Juni-visschen in leven. ☞ Met behulp van een buitengewoon-sterken hengeltok en een zeer lang snoer ving ik op die plaats een reusachtigen visch; ik was echter niet bij machte hem uit het water te trekken, hij vluchtte met medenemen van haak en snoer in het hol en bleef daar geruimen tijd. Eerst na eenige uren kwam hij weder te voorschijn en ik „worstelde” toen een paar minuten met hem, waarna hij nogmaals in het hol retireerde. Twee uren later schoot hij wederom uit de rotsspleet te voorschijn en thans gelukte het ons, na 20 minuten hard werken, hem op het land te brengen. Zijn lengte was niet minder dan 8 voet en 7 duim, zijn omtrek 5 voet en 2 duim, hij woog 707 pond! ☞ Enkele dagen later, in den vroegen ochtendstond, hadden wij ons lokaas weder tegenover den ingang van het hol uitgeworpen en 's middags beet een visch toe, die eveneens met medenemen van de lijn in het hol een toevluchtsoord zocht. Wij probeerden tevergeefs hem in zijn vlucht te stuiten. Daar de duisternis inviel, bevestigden wij het snoer, waar de visch nog aan vastzat — wij voelden hem trekken — aan een soort boei. Den volgenden morgen was de visch nog in zijn schuilplaats en toen hij eindelijk te voorschijn kwam, duurde het een vol half uur alvorens wij ons van het ondiep hadden meester gemaakt. Het was nóg grooter dan zijn voorganger . . .”

J. J. F. SCH.

Foto R. H. Herwig.

IN DEN SLOTER- EN BAARSJESPOLDER. AAN 'T EIND VAN DE VAARSLOOT DOEMEN DE TORENS VAN HET MERCATORPLEIN OP.

EEN LANDELIJKE IDYLLE ONDER DEN ROOK VAN AMSTERDAM.

WE hebben Amsterdam eens genoemd de groote Slokop. Naar we meenen met 't volste recht. Onze goede stad heeft sinds haar bestaan al heel wat mooie plekjes ingeslikt! Waar is de Plantage gebleven, eertijds een geliefd doel voor wandelend Amsterdam, dat er gaarne de aardige theetuinen bezocht? Wat is er over van de Jardin — de tegenwoordige Jordaan — vroeger één groote tuin? Waar bleven de Amsterdamsche Paden, waaraan vele ouden van dagen nog een prettige herinnering bewaren? 't Langst bleef wel het Rustenburgerpad, dat van den Amstel tot de Roelof Hartstraat liep, met aan beide zijden de aardige tuintjes, waarin de talrijke Flora's kinderen zoo lieflijk bloeiden. Ook het Ververspad, de tegenwoordige Tolstraat, hield den strijd tegen den alles verslindenden Moloch lang vol. Vóór dien waren deden vele andere „paden” en „paadjes” verdwenen, waar zoo menige Amsterdamer van een vroegere generatie zoo graag zijn Zondagnamiddagwandeling maakte. ☒ Bij de jongste uitbreiding van Amsterdam is weer heel wat moois verdwenen. Denken we slechts aan de Boerenwetering en het Slatuinenpad! Aan alle zijden van de stad worden hoeken — volgebouwd met groote steenklompen — aangeplakt. ☒ In vroegere jaren ging een uitbreiding eenigszins anders. In de tijden, dat een stad als Amsterdam nog tegen menigen vijand verdedigd moest kunnen worden, werd eerst de nieuwe „omkreeits” voltooid. Als de nieuwe fortificatiën klaar waren, werden de oude bolwerken geslecht. Alle landen, wateren, tuinen en erven tusschen de oude en de nieuwe omkreeits werden vervolgens onteigend tegen een schadevergoeding, door schepenen bepaald. Daarna werden straten en grachten gerooid en eindelijk alle erven, die niet noodig waren voor „graften, marckten, publicque plaatsen ende straten” weer verkocht. Op die manier was het mogelijk den ouden

halvemaanvorm te bestendigen. ☒ Van dien beroemden halvemaanvorm is sinds lang niets meer over. Toen de Singelgracht ophield de grens te zijn, was ook zijn einde gekomen. Bij de jongste uitbreidingen zijn naar alle windstreken groote complexen bijgebouwd, veel landelijke stukjes droegen groote Moloch opgeslikt. Door de uitbreiding Zuid is het mooiste gedeelte van de Boerenwetering al lang verdwenen, door uitbreiding West het Slatuinenpad, dat schilderachtige weggetje met zijn mooie wilgen langs de bochtige sloot, ten gronde gegaan. En West bedreigt meer, al is het — willen we hopen — nog voor langen tijd slechts bedreigen! In de voormalige gemeente Sloten ligt daar, vlak onder den rook van Amsterdam, een hoekje, zoo karakteristiek als we het bijna overal elders tevergeefs zullen zoeken. Landzaaf en vreemdeling roemen om strijd het pittoreske Giethoorn en Gietering, waar in plaats van straten slechts slooten en kanalen te vinden zijn, zoodat alle verkeer per schuit moet plaats vinden. Wat het laatste betreft behoort het door ons bedoeld hoekje niet voor het schilderachtige Overijselsche dorpje onder te doen. Vinden we te Giethoorn nog een smal voetpad langs het eenige grachtje, hier is alle verkeer te voet uitgesloten. Daar, in den Sloteren Baarsjespolder, brengt de post zijn brieven per schuitje rond, de winkelier bedient zijn klantjes per schuit, de kinderen gaan per schuit naar school. Het geheele familieleven is op een vervoer per schuit aangewezen. De jonge wereldburger wordt per bootje naar de kerk gebracht om den doop te ontvangen; het bruidspaar stapt hier in den werkelijk zinn in het huwelijksbootje; de dokter wordt per roeibootje gehaald om den zieke te bezoeken; de geestelijke der R.K. kerk wordt in een bootje naar den stervende gebracht om de Heilige Sacramenten toe te dienen. Behalve een paar gevallen, waar de polderbewoners over bruggetjes en de erven van hun bure

het eigen huis kunnen bereiken, moet alle verkeer hier over water geschieden. Van een weggetje is zelfs geen sprake, want waar nog eenig verkeer te voet mogelijk is, gaat het langs de tuinpaden, dus over particulieren bodem. Bij brekend ijs, d.w.z. wanneer het ijs niet sterk genoeg is, personen of lasten te dragen, wordt de toestand eenigszins anders. De ongeschreven wetten van de buurtschap verplichten in dat geval elken ingezetene zijn mede polderbewoners over zijn erf te laten passeeren. De bewoners vormen een wereldje op zichzelf. Wonend onder den rook van de groote stad, hebben ze toch hun eigen karakter bewaard. 't Is een nijver volk van tuinders en kweekers, die met handenarbeid een vaak sober stuk brood verdienen. Voor een vijf en dertig jaar ongeveer bestonden de tuinen nog niet. De bodem werd niet geschikt geacht voor het kweken

van bloemkool, spinazie, andijvie, sla, wortelen, peterselie, selderij, prij, komkommers, augurken en wat ze thans meer moge opbrengen. In dien tijd kon men een tuin, die in den regel één Hectare groot is, koopen voor een zeven honderd gulden. Zij, die toen, in weerwil van de heerschende meening, er een kwekerij durfden oprichten, bleken goed af. In de praktijk viel de grond geducht mee. Zoo geschikt bleek ze voor het telen van genoemde groenten, dat een tuinder op dit oogenblik met genoegen een dertig duizend gulden voor de H.A. neertelt! Er moet dan echter hard en met overleg gewerkt worden om het bedrijf loonend te doen zijn en alleen door het verbouwen van een twee à drietal gewassen op denzelfden bodem is een dergelijk resultaat te verkrijgen. Vroeger gaven twee overhalen de schuitjes gelegenheid in of uit den polder te komen. Eén was gevestigd aan het eind van den Overtoom, een tweede bij de Wiegbrug. Bij vele Amsterdammers zullen die overhalen nog bekend zijn en velen zullen met plezier gekeken hebben naar de eigenaardige bedrijvigheid, die daar dikwijls heerschte. Talrijk waren de groenteschuitjes, die kwamen aangeroid. Dan werden ze „met mannenkracht, met veel duwen van schouders en handen, met veel geklots van klompen, of anders wanneer mannenkracht te kort schoot, door middel van het rad en zijn spil en kabeltouw over houten rollen langs de gladde glooiing van den overhaal opgeduwd en gesleept, om plechtig met den haastig ingestapten eigenaar in het stadswater neer te plompen en met een sierlijken zwaai naar de stad te drijven". De tuinders zelf vonden dat werkje niet zoo aardig. Dikwijls waren ze tot elf uur 's avonds bezig om hun schuitjes over den overhaal te werken, terwijl ze 's morgens om vier uur al weer present waren om naar de markt te roeien. Men begrijpt wat er van de nachtrust terecht kwam!

Door het bouwen van den electrischen overhaal aan de Kostverloren vaart, om deze door de tuinders voor gezamenlijke rekening gebouwde inrichting maar eens zoo te noemen, kwam er groote verbetering. Nu worden de schuitjes in een ommezien van lager op hooger peil gebracht of omgekeerd. Bovendien hebben de meeste tuinders ahangmotoren aangeschaft, waardoor ze veel vlugger voort kunnen en is het openingsuur van de markt op zes uur in den morgen gesteld terwijl het vroeger ongelimiteerd was. Het aanvoeren per schuit op de groenmarkt is op zichzelf geen onvoordeelig zaakje voor de tuinders. Ze zijn dan van een goed plaatsje verzekerd. Vroeger lag de markt alleen aan water, alle groenten werden toen per schuit aangevoerd. Bij achtereenvolgende uitbreidingen werden ook de naastliggende straten in beslag genomen. Daar kunnen de auto's,

Foto R. H. Herwig.

IN DEN SLOTER- EN BAARSJESPOLDER. DE DOOR DE GEMEENTE GEBOUWDE AANLEGSTEIGER BIJ DE JACOB MARISSTRAAT.

die b.v. de groenten uit den Akerpolder aanvoeren, wel komen, de schuitjes natuurlijk niet. De per schuit aangevoerde groenten zijn dus verzekerd van een plaatsje in het oude centrum. Al is er in den laatsten tijd veel verbeterd, toch blijft het voor de tuinders nog altijd hard werken. Van het vroege voorjaar tot den laten herfst, van den vroegen morgen tot den laten avond, altijd zijn ze ijverig bezig. Vrij zijn ze feitelijk nooit, zelfs 's Zondags niet. Daarvoor hangen ze te veel van wind en weer af. Dan moeten de bakken bedekt worden met de rietmatten, dan moeten deze weer opgenomen, dan moeten de bakken open, dan weer gesloten. Moeder Natuur houdt met de wet op de Zondagsrust geen rekening! Het bedrijf in den polder is niet gemoderniseerd, of juist gezegd, het is nog oer-conservatief. Kassen vindt men er nog maar een twee of drietal, terwijl men die in 't Westland b.v. in menigte aantreft. Daarbij komen in de laatste jaren moeilijkheden, wegens het schaarscher worden der paardenmest, die voor deze cultuur onontbeerlijk is. De broeiing van deze mestsoort geeft de gewenschte warmte in de bakken. De betrekkelijke welvaart, die er in den polder heerscht, is dan ook hoofdzakelijk toe te schrijven aan de waardevermeerdering van den grond. De polderbewoners zijn over de annexatie niet erg best te spreken. Dat is geen ongewoon verschijnsel! In den regel dringen de buitengebieden niet op een inlijving aan. De ingezetenen van den Slotter- en Baarsjespolder echter hebben speciale grieven. Wij profiteren niet van gas- of waterleiding, hebben geen brandweer of geen politietoezicht, zoo luiden hun klachten. Trouwens het laatste vinden ze niet zoo erg. Ze leven als een groote familie onder elkaar en zullen 't heusch niet in hun hoofd halen zich aan het eigendom van een medebewoner te vergrijpen. En voor vreemdelingen, die het op hun

Foto R. H. Herwig.

IN DEN SLOTER- EN BAARSJESPOLDER. DE VAARSLOOT LANGS DEN HOOFDWEG.

have en goed voorzien hebben, zijn ze niet bang. We hooren direct en goed worden verklaard, of een vreemde komt aanvoelen. Zijn slag verraadt hem, ook bij nacht. ☒ Veel meer voelen ze het gemis van een waterleiding. Ook in 't algemeen belang van Amsterdam was een goede watervoorziening gewensd. Alle groenten toch, ook die rauw worden gegeten, worden in slootwater gespoeld. Dat slootwater is erg verontreinigd. Alle onkruid, groentenafval enz. wordt in de sloot geworpen en gaat tot bederf over. Het gebruik van zulk water voor het afwassen der groenten — en dat moet gebeuren voor ze aan de markt komen — kan zeer zeker een gevaar voor den gezondheidstoestand van Amsterdam opleveren. De Gezondheidsdienst drong dan ook reeds op betere watervoorziening aan. Na de laatste typhusepidemie — of beter gezegd het gevaar daarvoor — zijn huseideme — of beter gezegd het gevaar kranen aangebracht, die zich echter niet in de sympathie van de polderbewoners mogen verheugen. De tuinders willen wel graag zuiver water gebruiken, hebben zelfs meer dan eens op een betere voorziening aangedrongen, maar vinden deze kranen te lastig. Ze moeten met een emmer het vat vullen, dat in hun bootje geplaatst is. Dat houdt hen veel te lang op. Ze zouden aan iedere kraan een slang wenschen om op gemakkelijke en vlugge manier water te kunnen innemen. Veel practisch nut hebben de kranen tot dusver niet opgeleverd. ☒ Ook voor huishoudelijk gebruik wordt het gemis van een waterleiding gevoeld. Voor het bereiden van het eten enz. wordt regenwater gebezigd. Bij een droogte van een maand echter zijn bijna alle bakken leeg. ☒ Over het schilderachtige van den polder willen we niet veel zeggen. De begeleidende foto's vertellen daarvan genoeg. Alleen willen we nog even memoreeren, dat zelfs buitenlandsche teekenaars het de moeite waard achtten de schilderachtigste plekje te vereeuwigen. ☒ We vragen ons af: moet dit werkelijk schilderachtige plekje bij Amsterdam ook worden opgeofferd aan den grooten Slokop? Nu men in den tegenwoordigen tijd groote bedragen besteedt voor het scheppen van natuurschoon, mag zeker wel geijverd worden voor het behoud daarvan. Verschillende omstandigheden wijzen er op, dat er geen direct gevaar dreigt; er is nog tijd voor handelen. Wij zouden het zeer betreuren, wanneer ook dit laatste stukje karakteristiek nabij Amsterdam moest verdwijnen.

REISBRIEVEN.

Monte-Carlo, Zomer.

WE zouden den trein van 4.52 nemen naar Juanles-Pins. „Ik heb genoeg van Monte-Carlo”, had Bill vanmorgen gezegd, toen hij druipend uit de Méditerranée opsteeg. ☒ Ruim drie weken geleden had ik Bill voor 't eerst ontmoet in Madrid, in een druk café aan de Puerta del Sol, op 't heetst van den dag. Urenlang dronk ik er thee, geplaagd als ik was door voortdurend dorst. De kellner kende me, en riep me: „de kleine Rus” — daar ik er niet Engelsch uitzie. Men is n.l. voor den eenvoudigen Spanjaard, als vreemdeling, of Engelschman of Rus. Hij komt niet op 't idee dat iemand Hollander zijn kan, daar hij eenvoudig dit land niet kent. ☒ Ik zit alleen aan een tafeltje en kijk loom rond. Om me heen is geruis van

praten, het harde Madrileesche dialect, — men spuugt veel op den grond, men rookt. Vuil is het er. Steeds draait de draai-deur menschen erin of uit. Automatisch kijk ik, zonder te zien. Doch plotseling kijk ik — een slanke, sterke gestalte komt binnen, geheel in pargrijs gekleed, een eveneens grijzen sombrero op het trotsche, zelfbewuste hoofd — een zonderling contrast van reinheid, keurigheid en zwijzaamheid in deze achtelooze omgeving. Het is een matador, en alle oogen wenden zich in bewondering en waarderend naar deze eenzame gestalte, die zich aan een eigenaardige afwezigheid van intelligentie, die toch onbewuste diepte verraadt. Ach, hoe keurig ziet hij eruit — het met kanten jabot versierde overkeurig, met de diamanten knoopjes, de breede zijden grijze ceintuur, — heel deze gratievolle gestalte, die kracht en sierlijkheid tegelijk bezit. Welk een verschil b.v. met een voet-

baller of boxer. — De diamanten aan zijn bringende hand flikkeren en stralen — hij beweegt zich als een vorst. ☒ Lach ik? Wel neen. Al was het alleen al omdat dit majesteitsschennis ware. Maar toch, ik lach niet, — ook niet in mezelf. Want deze pronkvool aangekleede mannequin heeft iets in zijn wezen dat het lachen verbiedt — een kracht en eerlijke zelfbewustheid, die fascineert en tot een zekere bewondering en sympathie dwingt. . . . Hij drinkt koffie, staat na korten tijd op, en verlaat zeer recht en koel en sierlijk het lokaal. . . . Voorbij dit visioen. Ik suf weer verder. ☒ Nu komt er een Engelschman binnen: onmogelijk zich te vergissen in de nationaliteit, — schoenen, snit van kleeren, houding, en dan — de stem! Hij zet zich aan mijn tafel en roept: „Beer!” . . . „Ik weet niet wat deze heer wenscht”, zegt me de kellner verontrust, „kunt u 't me ook zeggen?” — „Beer”, donderde de nieuw aangekomene weer — waarop ik lachte. — „Cerveza”, zeg ik den kellner, en kijk den beer-man aan, die ook begint te lachen. Ik zie een paar vroolijke, humorvolle oogen, die me bevallen. Daarop maakten we kennis. ☒ „Heet u niet hier”, zei hij, „en eenzaam”. Spanje, dit weten we, kan

ons Noordelingen het gevoel van eenzaamheid geven. — „Waar gaat u heen?” vroeg hij. — „Naar het noorden”. — „Down it — ik wou naar Sevilla, Granada —”. — „Nog heeter dan hier, feller zon”, troostte ik hem. Hij was me sympathiek. ☒ Zwijgend zette mijn Engelschman zijn hoed scheef voorover op het hoofd en poogde na te denken. — Ik dronk mijn thee en staarde naar buiten, naar de Puerta del Sol, waar in den heerlijksten zonneshijn trams, autobussen, auto's en rijtuigen voortdaasden, temidden waarvan de Madrilenen zich snel hun weg zochten. ☒ „Bent u een geboren Engelschman?” vroeg ik, — er was zoo iets on-Engelsch aan hem. „Oh — eh — mijn Moeder is een Italiaansche —”. Dan vertelde hij me zijn illusies en desillusies over Spanje, en dat hij, in 't kort, deze vervloekte hitte niet uithield. — Hij was van Parijs naar Madrid gereisd, waar hij voor twee dagen was aangekomen. ☒ Ik keek zwijgend naar buiten. Wat zal men zeggen? Men heeft Spanje lief of men heeft het niet lief; Sevilla niet verwenscht in die koude Februaridagen, toen ik in een onverwarmd huis, met steeds open deuren, verstarde? Maar een langere kennismaking kan het oordeel doen ver-

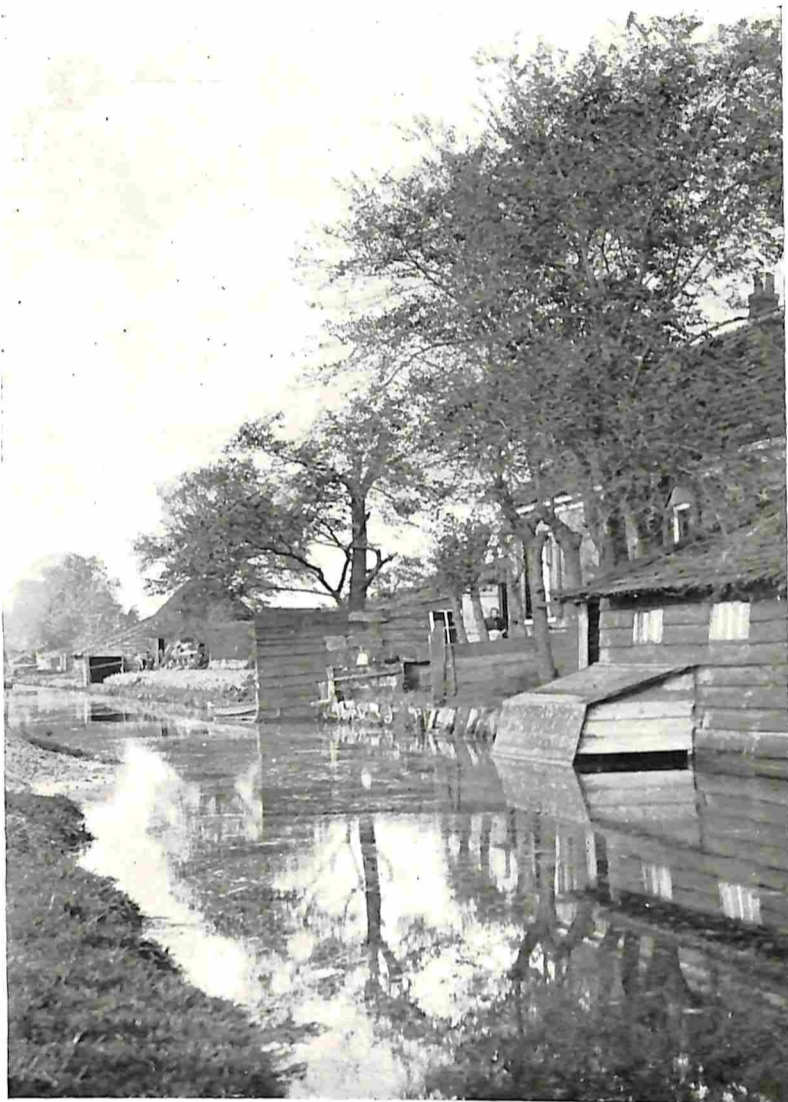

Foto R. H. Herwig.

IN DEN SCHILDER- EN BAARSJERPOLDER. NOG EEN SCHILDERACHTIGE VAARSLOOT.

Foto R. H. Herwig.

IN DEN SLOTER- EN BAARSJESPOLDER. ZONDAGMORGEN (KERKGANG) OP DE POSTJESWETFRING.

anderen. — „Weet u wat?” hij schoof zijn stoffigen hoed nu naar den anderen kant van zijn geniaal hoofd, „laten we samen naar Monte-Carlo gaan; daar is het ook goedkoop”. ☒ Monte-Carlo! — visioenen stijgen op van een smakeloos Casino met zeer leelijke lantaarns, van lange druk bezette speeltafels, waar ik witte en gekleurde ronde munten oplegde — rouge, noir, impair — zéro — ik zag nooit iets terug van mijn geld — van oude dames, bezeten door een belangrijken graad van speelzucht — verder, het café de Paris — sentimenteele muziek — een druk strand met badende menschen . . . Oh, de leelijke „akt”en, die iemand voorgezet worden! — „Ai mi Madre”, zuchtte mijn Spaansch geworden hart. — „Het is er heel stil nu”, klonk de Engelsche stem weer, „en erg goedkoop”. Dit laatste hield hij blijkbaar voor belangrijk. ☒ Ik keek hem eens goed aan — ja, hij had eigenlijk een hoop vodden aan zijn lijf — een uitgerafelde jas, waar de voering uithing . . . merkwaardigerwijs had ik dit nog heelemaal niet opgemerkt — hij maakte n.l. den indruk van een rijken jongen lord, die onberispelijk gekleed was. Waarschijnlijk leek hij zoo door zijn rechte houding, die tegelijk lenig, sierlijk en onafhankelijk was. Een sympathiek mensch leek hij, licht en onpraktisch en wereldvreemd, een levens-speler, een geboren niet-werker. Zoo lang ben ik zelf een levens-speler geweest, het is zeer schoon, en misschien het eenig Mensch-waardige —? ☒ Ik wilde graag een beetje zijn gezelschap genieten en stemde dan toe in Monte-Carlo, daar het in zekeren zin op den weg naar Parijs ligt. Waarom niet naar Monte-Carlo? — Maar ik wist toen nog niet dat Spanje zich wreken zou over mijn ontrouw. . . . ☒ En in den koelen nachttrein naar het noorden — o, hoe koel was het in Burgos! — voelde ik, dat ik een land verliet, dat ik lief had — de tuinen van Sevilla, de bloemen, de ernst waarmee men het leven licht neemt . . .

„O land van gestorven matadors en olijf-olie!

Van gesmolten boter, 60° in de schaduw, en olijf-olie!

Van Zoteria, Manzanilla, en olijf-olie!

O Sevillanas!

O Belmonte en Bilbao!

— Oro y seda,

Sol y sangre —

O! Dora la Cordobesita!”

murmelde ik verder in onafgebroken extase. ☒ Bill vroeg me plotseling of anything the matter was. Ik heb zwigend mijn hoofd in mijn overjas gehuld en heb getracht te slapen. ☒ Om vier uur zag ik de zon opgaan. Bill sliep, zijn lange ledematen opgevouwen als een klapstoel, dat merkwaardigerwijs zakdoek om zijn gezicht gebonden, dat merkwaardigerwijs altijd een indruk van rust en klassieke, serene genialiteit behield, temidden van welke omgeving ook. Maar die vuile zakdoek fascineerde me op onaangename wijze. Ik vond in eens alles miserabel en uitte dit. — „Je hebt volkomen geens”, prevelde Bill en sliep dadelijk weer in. ☒ We zijn verlied”, prevelde Bill en sliep dadelijk weer in. ☒ We zijn verlied”, prevelde Bill en bereikten na drie weken Monte-

Carlo. Drie weken reizen door het zuiden van Frankrijk — drie weken van steeds treinen missen, van ongehoorde wanorde en onverwachte gebeurtenissen. ☒ „Damn, it Guy — ik heb mijn chèque-book in St. Jean de Luz laten liggen . . .” — „Say, old boy — ik heb den sleutel van mijn kamer verloren, ik kan niet bij mijn bagage en de trein gaat over vijf minuten. Ik vind nergens den garçon . . .!” — „Where the devil zijn onze kaartjes gebleven, ik had ze toch in mijn hoed gestopt —” En met dezen charmanten Ariel, die zich nooit thuis voelde in de materie, was het, trots alle onorde en onverwachte planveranderingen, een werkelijke vreugde samen te reizen. We stapten uit den trein waar het ons lustte, waar het landschap ons beviel; leefden soms alleen op droog brood en wijn, sliepen in kleine herbergen, enz., enz., — maar hierover later. ☒ We waren dus eindelijk in Monte-Carlo aangekomen, om na twee dagen weer te vertrekken — terug — naar Juan-les-Pins. Langzaam reden we dien middag in een overdekte fiacre de lange witte zonnige straten van Monte af, naar het station. ☒ Toen we daar aangekomen waren, stond de trein reeds daar — we verheugden ons reeds dat hij nog niet wég was — en snelden naar het loket, waar slechts één reiziger voor

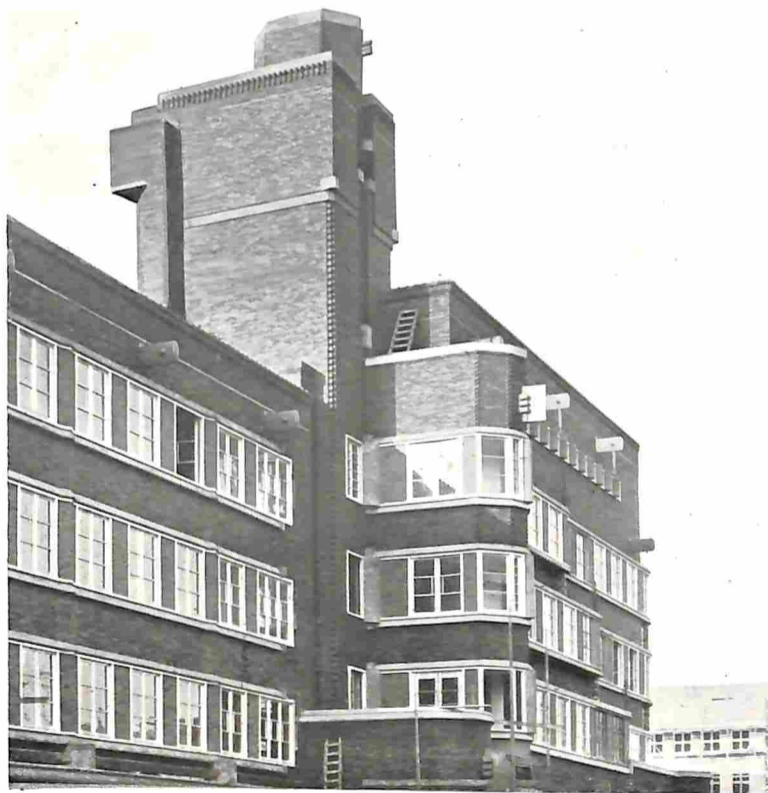

Foto R. H. Herwig.

HUIZEN VAN „PLAN WEST” (HOEK JAN EVERTSEN-STRAAT EN ADMIRALENGRACHT) DAT DE LANDELIJKHEID TEN WESTEN DER HOOFDSTAD BEDREIGT.

ons was. Zou deze de tragische hindernis voor onze verdere reis worden? Het was een oudere Engelsche dame, mij bekend van de speeltafel. Ze scheen een misverstand met den ambtenaar achter 't loket te hebben en dit was een langdradige zaak. Ze praatte veel en langzaam, knikkend met het grijze hoofd, dat gehuld was in een met indianenveeren versierden hoed, waarvan onder meer een ivoren olifantje, staande op een bol, afhing, hetwelk voor haar oogen bungelde. Ik vermoed dat deze talisman haar behulpzaam was aan de speeltafel; hij scheen wél de moeite waard er scheel van te worden. De trein pufte haastig en drong tot voortmaken. Toen eindelijk de oude dame tot de wetenschap gekomen was, dat haar reis ruim zeven francs kostte, haalde ze voorzichtig een duizend-franc-billet te voorschijn en bood dit het loket aan, waarop Bill wanhopig ineenzonk. Ik vroeg den controleur of dit wel de trein was naar Juanles-Pins. — „Jawel, m'sieu, maar daar kunt u toch niet heen met dezen trein”. — „Stopt hij daar niet?” — „Jawel, maar het gaat toch niet”. — „? ?” — „U moet een langer traject nemen”. — „Tot waar, op zijn minst?” — „Tot Le Trayas. — Maar haast u”. We hadden geen zin naar Le Trayas te gaan; we namen dan een billet tot Marseille. GUY DE VOS.
(Wordt vervolgd.)

Vacantie in een tempel buiten Peking.

(Slot.)

HET is te begrijpen dat er in dezen hof een rijk vogellevens is. 's Ochtends vroeg wekt de wiewaar ons, die een even wel-luidend maar iets langer repertoire heeft dan zijn Hollandsche collega. Groene spechten en vooral eksters zijn er in groot aantal; de laatste zijn hier evenals in Peking, bij ontbreken van de lijsters, de gewone grootere vogels. Verder musschen als overal, en vele kleinere vogeltjes. Een sperwergesin moet ergens in de buurt wonen, maar waar heb ik nog niet kunnen vinden. Ook een uil zag ik 's avonds rondvliegen. Verder ziet men zeer vaak arenden om de bergtoppen zweven. Onze verblijfplaats, Ta Hsing Kung, bestaat uit twee tegenover elkaar liggende paviljoens van ongeveer 4 bij 12 M. met steenen tegelvloer, witte muren, gescheurd plafond, de voorwand half met papier, de bovenkant met muggengaas afgesloten. Dat is dus niet op een winterverblijf ingericht, evenals de meeste dezer huizen, waarin niet gestookt kan worden. Deze beide paviljoens zijn weer zijgebouwen van de tweede hoofdgroep der Hsing Kung gebouwen, waar eertijds de keizer overnachtte als hij op zijn reizen dezen kant uitkwam. Af en toe vliegt een muurhagedis langs een muur heen en weer; tot zelfs in de huizen ziet en hoort men deze elegante diertjes. Er is een rijk insectenleven in de oase die onze tempelhof vormt, tengevolge van de voortdurende aanwezigheid van water. Reeds bij den ingang van den tempel gaan wij over een marmeren brug, over een kleinen vijver leidende, waarin talrijke goudvisschen

rondzwemmen. Maar de mooiste vijver is in een der zijgedeelten, vlak naast het onze. Een dicht begroeide hof, met in het midden de van een marmeren balustrade voorziene brug over het vijvertje, dat bijna volgegroeid is met waterplanten, waaronder de bij ons uitgestorven waternoot, trapanatans, aanstonds opvalt. De andere planten zijn als bij ons fonteinkruid en hoornblad en hier en daar waterpest. Goudvisschen zwemmen rustig hiertusschen en houden de muggenlarven eenigszins in toom. Op den achtergrond ziet men een rotspartij, bestaande uit groote blokken met grillige vormen, dikwijls door water uitgehold, hoog opgestapeld, zooals dat in de chineesche lustverblijven bijna steeds te vinden is. Het Westersch oog wordt aangenamer getroffen hier, daar een gedeelte der blokken door wilde wingerdranken elegant is

bedekt, dan wanneer de rotsen naakt zijn, zooals in goed onderhouden tuinen. Dit laatste geeft eenigszins de voorstelling weer van rotsen zooals we die op de Chinesche schilderwerken zien. 's Avonds worden onze veldbedden buitengezet, het muggengaas er overheen, en behalve nu en dan de gong of bel van den tempel, het gezang der priesters of het zoemen van kevers, is het volkomen rustig. Overdag is men geheel zijn eigen baas. Het kleine restaurantje verstrekt goed eten, op Westersche wijze toebeleid, maar niemand valt u lastig; doch iedereen is bereid om te helpen, raad te geven of iets te vertellen waarin ge belang stelt. De ezel-drijvers aan de poort zien 's ochtends al uit of ge hen noodig zult hebben, en terwijl onze boy de kamer in orde houdt, genieten wij van de natuur rondom. — Na een verblijf van een kleine 14 dagen in den tempel Wo Fo SSe trok ik wat verder de bergen in, weer met den Chineschen student Li. Onze tocht ging nu echter niet meer per auto, maar te voet, met 4 ezeltjes voor de bagage en 1 voor onzen kok, die geen schoenen heeft om

in de bergen te loopen en nooit geloopen heeft. De ezel-drijvers zijn heel gezellig: als men maar eenmaal een prijs heeft vastgesteld passen zij goed op en zijn steeds vroolijk. Na 4 uren loopen kwamen wij aan Ta Chuck SSe, een mooie oude tempel, met prachtige, wilden tuin waarin o.a. eiken van een soort die zeer veel op onze wilde kastanje gelijkt; het was voor het eerst, dat ik hier eiken zag. De vegetatie als geheel geleek hier veel op een weelderig Zwitschersch dal. Maar zóó zijn dan ook maar enkele punten. Vandaar gingen wij naar Miao Feng Shan. Eerst een lastige klim van 2 uren; vooral voor de transportdieren een zware tocht. De weg is door duizenden pelgrims met of zonder ezels gedeeltelijk uitgesleten, gedeeltelijk kapot geloopen. Ik denk dat die wegen wel eerst met zorg zijn gemaakt — groote steenen, op fatsoenlijke afstanden van elkaar — maar dat er later niet, of te weinig aan gerepareerd werd, zoodat weggespoelde of scheefgespoelde steenen blijven liggen. 's Middags kwamen wij in den tempel op den Miao Feng Shan. Dit „Miao” beteekent niet „tempel”, zooals wij gewoon zijn, maar, hoewel gelijk uitgesproken,

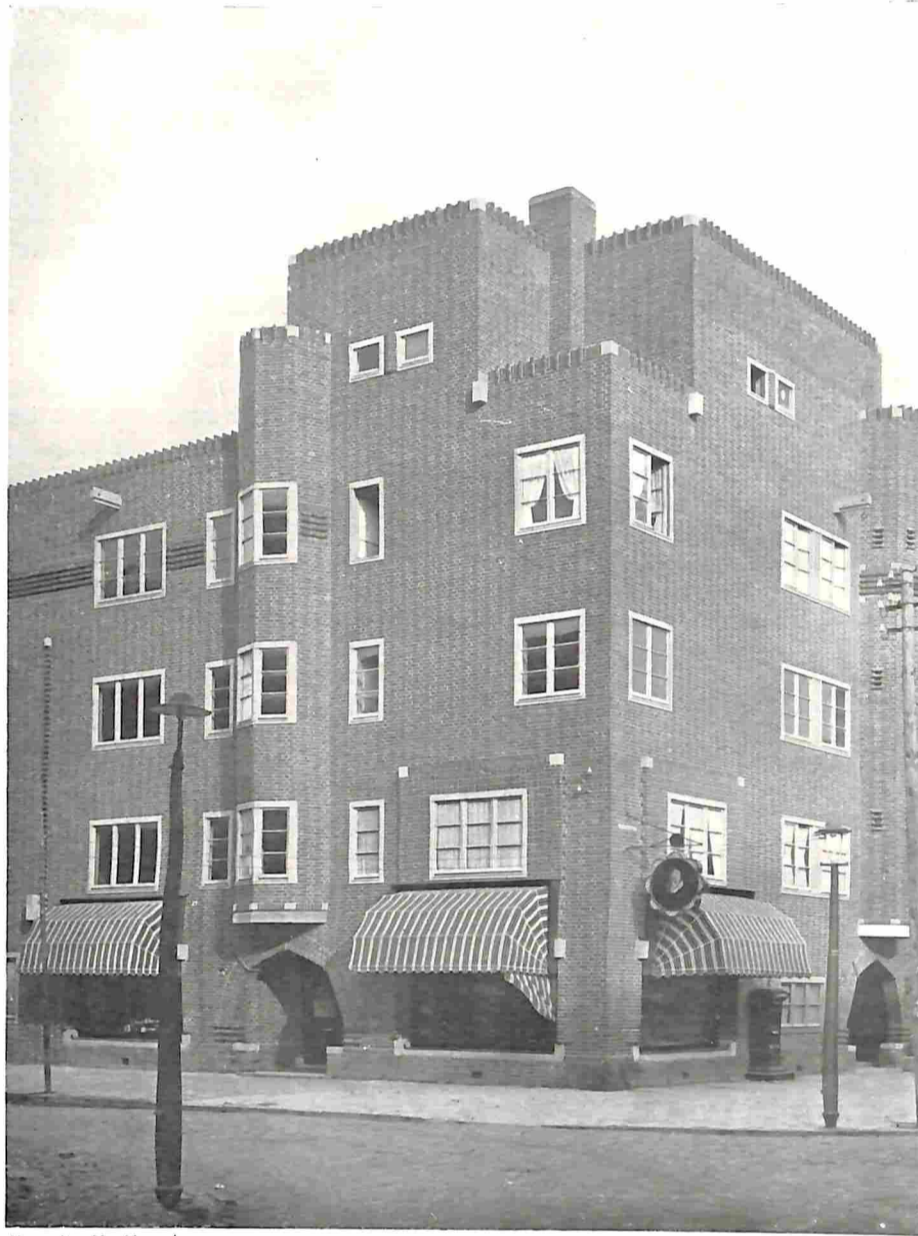

Foto R. H. Herwig.
HOEKHUIS IN „PLAN WEST” (VESPUCCISTRAT, HOEK JAN MAYENSTRAAT).

Foto E. de Vries.

VACANTIE IN EEN TEMPEL BUITEN PEKING. TA HSING KUNG, GEDEELTE VAN ONZE VERBLIJFPLAATS.

is het een ander karakterteeken en beteekent „mystisch”, „bewonderenswaardig”. Het is dus een omschrijving van den Berg (Shan) waarop de tempel ligt. Mysteries kan het zeker zijn, zooals wij van beneden af den bergtop waarop de tempel gelegen is nu eens in de wolken zagen verdwijnen, dan weer in de zon zagen liggen. Grote rotsblokken dragen het complex van huizen en boomen. ☞ De tempel is niet groot, zoodat vele der honderden pelgrims die in het begin van Mei hier komen wierook branden en verzoeken richten tot hun uitverkoren godheid, buiten moeten overnachten, wat niet aangenaam is, op 1000 M hoogte, en waarbij zelfs af en toe pelgrims door de kou bezwijken. De tempel geniet zijn grootste vermaardheid als bedevaartplaats voor kinderloozen, en groot zijn de opofferingen die vele vrouwen zich getroosten om hier heil te zoeken. Zij komen van ver, dikwijls vele dagreizen weg, gaan te voet en leven zeer eenvoudig, dikwijls onder den blooten hemel slapende. Velen klimmen zelfs het laatste deel van het rotsige pad op hun knieën, telkens den kow-tow (buiging met het voorhoofd tot den grond) makende voor de godheid. ☞ Den dag vóór wij kwamen was één der priesters gestorven, zoodat hard gewerkt werd aan het maken van de doodkist. Voor de begrafenis waren speciale muzikanten van het dorpje beneden gekomen, teneinde de muziek te maken bij den dienst. In mijn ooren klonk dat afschuwelijk, en was er geen spoor van harmonie in, zoodat ik blij was toen na een kwartiertje de stoet zich in beweging zette, teneinde offers te brengen bij de plaats waar de kist zou begraven worden. Van de zeer gecompliceerde diensten die in zulke omstandigheden verricht worden, en de ideeën die daaraan ten grondslag liggen, wil ik hier alleen vermelden dat, naast het gunstig stemmen van de goden, de zorg voor het welbevinden van den overledene een groote rol speelt. Om den man het loopen te besparen, moet zijn geliefkoosd ezeltje hem in het hiernamaals ten dienste staan. Maar de praktisch-materialistische Chinees beseft direct, dat het niet 't stoffelijk deel van 't ezeltje is, maar het idee. Daarom wordt een papieren ezeltje in den stoet meegevoerd, en naast de kist verbrand. Door het vuur komt het dan in den Hemel. Ook een hoop (imitatie) papieren geld werd op die wijze verbrand, om het den gestorven monnik hierboven niet aan contanten te laten ontbreken. ☞ Imposantere begrafnissen voeren dikwijls vele papieren voorwerpen mee, die verbrand zullen worden: een auto met chauffeur en palfrenier, een rijpaard e.d. ziet men herhaaldelijk door Peking's straten gedragen worden. ☞ De oude priester had door het overlijden van dezen monnik zijn opvolger verloren, en nu was, kort voor onze aankomst, een nog jonge priester naar boven gekomen, om de rechten van opvolger over te nemen. De Buddhistische tempels zijn in zekeren zin eigendom van een priester; hij is alleen aan de publieke opinie verantwoording schuldig.

Er bestaat geen hoofd van de kerk, zooals bij den Lamaïstischen tak van het Buddhisme; er bestaat geen Synode of dergelijke, er bestaat zelfs geen tempelraad om toe te zien hoe het beheer van den tempel gevoerd wordt. Maar daar de priesters leven moeten van weldadigheid, kunnen zij de publieke opinie niet trotseeren. Zij kunnen echter hunne tempelgebouwen grovelijk verwaarloozen, deelen daarvan verhuren aan particulieren, ja zelfs verkoopen. Soms wordt ook de geheele tempel verkocht, en vervalt dan natuurlijk langzamerhand tot puin; behalve dat deel hetwelk de nieuwe bezitter wil behouden. ☞ Onze oude priester had vroeger twee monniken, waarvan de oudere lang geleden stierf, een neef, ook leerling priester, achterlatende. Deze trouwde echter, zoodat hij uit den tempel verwijderd moest worden, waarop de jongere de aangewezen opvolger werd. Kort geleden had zich echter de jongeling weer laten scheiden, wat in China moeilijk is, en toen nu de tweede priester overleed, kwam hij zijne rechten als pretendent opeischen. Dat gaf nog al wrijving met den ouden heer, die destijds het huwelijk niet had goedgekeurd, maar nu de scheiding nog veel erger vond. Hoe dit drama zal eindigen is nog niet te zeggen. Of het den ouden priester gegeven zal zijn nog een anderen monnik op te leiden en dan dezen als zijn opvolger aan te wijzen, het is misschien te hopen. Maar bij deze successies, evenals bij het begeven van zoovele betrekkingen, wordt veel achter de schermen gewerkt. Voor de rust in den tempel is het dus misschien beter dat de oude priester zich maar neerlegt bij den toestand zooals deze zich nu heeft ontwikkeld. ☞ De oude heer kwam herhaaldelijk een praatje maken, en interesseerde zich voor allerlei Westersche dingen. Vooral voor het Peking Union Medical College, de medische stichting van Rockefeller waaraan ik verbonden ben voor de neurologie; maar ook mijn schoeisel, mijn kleeren trokken voortdurend zijn aandacht. Ook riep hij tweemaal mijn medische hulp in; waarbij ik in één geval met medicijnen goed kon helpen, maar bij den anderen lijder een gevoel van onmacht kreeg in dit land waar zoo weinig medische en hygiënische hulpmiddelen zijn, en waar ook het idee van het volk nog niet op het peil staat van dat in Westersche landen. Deze man, een 60 jarige, die waarschijnlijk vroeger al hartlijder was, had den klimtocht gemaakt van het dorpje beneden naar den tempel en daarna bij het maken van de doodkist geholpen, waarbij waarschijnlijk het grootste deel van den nacht was doorgewerkt. Hij kwam nu slap en met gezwollen leden om raad vragen. Met rust en wijn knapte hij wel iets op, maar ik kreeg den indruk dat hij toch na eenige dagen weer aan 't werk zou gaan, en zou blijven doorwerken tot het einde. Dat verpleging meer kan doen dan eens dokters medicijnen, is voor hen onbegrijpelijk. Maar aan den anderen kant is het misschien ook weer aangamer aan het werk te blijven tot het einde, dan een

Foto E. de Vries.

POORT OP DEN MIAO FENG SHAN.

lang ziekbed te hebben met weinig hoop, zooals de Westersche beschaving met zich meebrengt. ☒ Behalve door zijn tempels is de Miao Feng Shan-groep bekend wegens de rozenkultuur; de bloembladeren worden verzameld om er rozenolie uit te maken. Nu moet men niet denken aan een rozenkwekerij als in Aalsmeer of Boskoop, neen, het landschap ziet er net zoo wild uit als overal elders, en eerst bij goed toekijken ziet men overal rozen tusschen staan. Het is een ruige struik, die in habitus op de rosa canina lijkt, maar waarvan bladen en stengel niet ruiken. De bloem is donkerrood en gevuld. Veel bloemen ziet men echter niet, daar deze worden afgeplukt en in manden per ezel naar Peking vervoerd (traject 11 uur, opbrengst van 1 ezelvracht plus-minus 3 dollar). Veel verdienste zit er niet aan, maar de Chineesche landman heeft niet veel geld nodig. ☒ De dag van Miao Feng Shan naar beneden was interessant, want nadat wij 4½ uur geloopt hadden, bleek de weg langs de rivier verdwenen door den gezwollen stroom na 2 regendagen! De Hun ho, de rivier die zuidelijk van Peking in zee stroomt, was een niet te doorwaden bruischende stroom van bruin-gel water geworden, dat meer op modder dan op water geleek. Men krijgt hier een goed idee van de hoeveelheid slib die de rivier in enkele dagen vervoeren kan. ☒ Het laatste deel van het zijddalletje, waardoor wij in het hoofddal uitkwamen, en dat voor kort een korenveld geweest was, was nu grootendeels eene bruine watervlakte, waarin vrouwen bezig waren het rijpe graan te verzamelen, teneinde geen voedsel te laten verloren gaan. Het drogen is hier in dezen tijd in China nog geen bezwaar; voordat de echte regentijd begint, over enkele weken, is de lucht nog vrij droog. Een beetje meer stof door het meel dan gewoonlijk, is waarschijnlijk het eenige bezwaar. ☒ Onze weg liep door het overstromde gedeelte, maar een hulppaadje was al gebaad op de 3 M. hooge bank, waar met moeite de lastdieren tegen opklommen. Wij waren toen nog bang voor het modderwater, en hadden er wat voor over om droog te blijven. Toen wij echter de rivier overzagen, bleek de toestand ernstiger. Het stroombed van de rivier is hier, kort voordat het dal in de vlakte overgaat, vrij breed, en ligt aan de buitenzijde van de bochten meestal vrij dicht tegen de bergen, soms met een breed strand of kiezelbed, soms vrijwel direct tegen de rots aan. In de binnenbocht liggen dikwijls metershooge velden van kiezel en klei, waarop vruchtbare akkers zijn aangelegd. Wij stonden in de buitenbocht, en hoorden van een man die de rivier op was gekomen, dat passage voor vrachtdieren onmogelijk was, daar hij zelf tot bijna de heupen door het water moest waden op een plaats waar de weg, die uit klei en steenen tegen de steile rotshelling was gemaakt, weggespoeld was. Intusschen zagen wij een groepje mannen met een ezeltje de gevaarlijke plaats doorwaden, en veilig verder trekken. Niet doorgaan beteekende een marsch van 4½ tot 5 uur en 1000 M. stijgen terug naar de plaats waar wij overnacht hadden, want andere slaapgelegenheden was er niet, en het was al 4 uur in den namiddag geworden. Wij moesten er dus doorheen, wat voor mijzelve niets erg was: het water had een zeer aangename temperatuur. Maar de lasten van de ezeltjes moesten door ons gedragen worden, wat

beteekende 3 maal heen en weer gaan. ☒ Bijna aan 't eind van ons transport kwam ons een troep soldaten tegemoet, en moesten wij rustig wachten totdat deze plus-minus 200 manschappen gepasseerd waren. De meesten van hen waadden langzaam door het water; maar een onveilig of onaangenaam gevoel heb ik geen oogenblik gehad; zelfs niet de angst dat de soldaten onze ezeltjes zouden requireeren. Wij hadden een Hollandsch vlaggetje gestoken op de bagage van het voorste dier! ☒ Het was 7 uur toen wij klaar gepakt weer verder trokken, en 9 uur toen wij te Lung men SSe kwamen, waar wij zouden overnachten, en waar wij zeer genoten van de rust van den lotosvijver met zijn honderdjarige karpers en schilderachtig begroeide bron in de rotsen.

DR. ERNST DE VRIES.

Een plant die over het water kruipt.

(NEPTUNIA OLERACEA LOUR.)

DAT is niets bijzonders, hoor ik sommige lezers zeggen; in onze flora bestaan verschillende planten, die op het watervlak groeien, zooals het Sterrekroos, Eendekroos, Azolla, Kikkerbeet, Watergentiaan, Waterdriblad, Wateraardbei, Veenwortel, ja wat niet al; en in de

warme landen is het getal nog veel groter! Ja, dat is zoo, maar, ik heb hier toch wel een geheel afzonderlijk geval op het oog! Het geldt hier een heesterachtig gewas, dat met z'n takken plat en breed-uit over het watervlak groeit, zonder dat deze daarin ook maar eenigermate ondergedompeld worden of wegzinken. ☒ Dat is wel een treffend geval, hetwelk het sprekendst geopenbaard wordt, als de plant tegen den avond „slapen” gaat, en gedurende den nacht alle blaadjes zich toegevoegen hebben

Foto C. Steenbergh.

NEPTUNIA OLERACEA LOUR., DES DAAGS.

tot staafjes, op de kruipende takken recht omhoog gericht staande. Dan is het verloop der takken, die des daags bijna geheel onder de uitgespreide bladveeren verborgen zijn, uitnemend te zien. Men ziet dan een geheel net van naast en over elkaar zich strekkende takken, alle plat op het water voortgroeënd; alleen de groeitoppen staan opgericht. ☒ Dit is voorzeker een interessant schouwspel, waarvan het verschil in groeiwijze met andere heesterachtige waterplanten, bijv. onze Wateraardbei, *Comarum palustre* L., dadelijk in het oog valt. Want bij deze laatste soort richten de takken zich boven het watervlak op, als van een heesterdje dat op ondergelopen land staat. Naarmate hare takken langer worden, buigen of zakken deze voor een deel in het water neder. ☒ Bij de plant, boven bedoeld, is dit nimmer het geval! Hoe komt dit nu, zult ge vragen. Wel, op beide afbeeldingen is duidelijk te zien, dat die takken zich sprekend op het watervlak aflijnen en er tevens ietwat wonderlijk dik, of gezwollen, uitzien. En dat zijn ze ook! Het zijn geen takken, zooals we gewoon zijn te zien! Ze zijn n.l. geheel omgeven door een licht en luchtig, wit, sponsachtig weefsel, waarmede de takken in staat gesteld worden om op het water te kunnen drijven. Dit weefsel is uiterst teer en zacht; men kan het zonder eenige moeite van de takken wegwrijven, en dan ziet men daarbinnenin de eigenlijke takken, lichtgroen van kleur, zoodat het duidelijk is, dat het sponsweefsel ook voldoende licht doorlaat om in de bastcellen der takken bladgroen te vor-

tot staafjes, op de kruipende takken recht omhoog gericht staande. Dan is het verloop der takken, die des daags bijna geheel onder de uitgespreide bladveeren verborgen zijn, uitnemend te zien. Men ziet dan een geheel net van naast en over elkaar zich strekkende takken, alle plat op het water voortgroeënd; alleen de groeitoppen staan opgericht. ☒ Dit is voorzeker een interessant schouwspel, waarvan het verschil in groeiwijze met andere heesterachtige waterplanten, bijv. onze Wateraardbei, *Comarum palustre* L., dadelijk in het oog valt. Want bij deze laatste soort richten de takken zich boven het watervlak op, als van een heesterdje dat op ondergelopen land staat. Naarmate hare takken langer worden, buigen of zakken deze voor een deel in het water neder. ☒ Bij de plant, boven bedoeld, is dit nimmer het geval! Hoe komt dit nu, zult ge vragen. Wel, op beide afbeeldingen is duidelijk te zien, dat die takken zich sprekend op het watervlak aflijnen en er tevens ietwat wonderlijk dik, of gezwollen, uitzien. En dat zijn ze ook! Het zijn geen takken, zooals we gewoon zijn te zien! Ze zijn n.l. geheel omgeven door een licht en luchtig, wit, sponsachtig weefsel, waarmede de takken in staat gesteld worden om op het water te kunnen drijven. Dit weefsel is uiterst teer en zacht; men kan het zonder eenige moeite van de takken wegwrijven, en dan ziet men daarbinnenin de eigenlijke takken, lichtgroen van kleur, zoodat het duidelijk is, dat het sponsweefsel ook voldoende licht doorlaat om in de bastcellen der takken bladgroen te vor-

men. Is dit niet een prachtige voorziening der natuur, om die planten over het water te laten groeien, zonder dat hare takken onder water geraken en nat worden? Het is voor die plant een gave der natuur, die ze als hulpmiddel voor haar bestaan meekrijgt. Echter, kweekt men deze plant buiten het water, in gewone humusaarde, dan groeit ze ook; wel niet zoo hard, maar toch zonder dat ze daarvan zichtbaar nadeelige gevolgen ondervindt. Evenwel — en dit is zeer opmerkelijk — de vorming van sponsweefsel blijft dan achterwege! De takken zien er dan heel gewoon uit! Alleen, wanneer men de aarde zeer vochtig houdt, ziet men aan den voet van het stammetje ook sponsweefsel optreden, als schiet de natuur te hulp, zoodra de vochtigheidsomstandigheden dit noodig dreigen te maken. ☞ Ik heb te dezen opzichte in 1925 een eenvoudige proef genomen, door enkele planten in de warme kas in potjes buiten het water te kweken en daarvan een aantal *weinig*, en een ander deel *veel* water te geven. Beide partijtjes van proevelingen groeiden normaal, zonder dat uit de bladvorming en bladkleur bleek dat de planten zich niet wel bevonden. Maar, ze groeiden lang en lang zoo snel niet als in het warme water, de in potten met weinig water behandelde exemplaren nog iets langzamer dan die, welke goed vochtig gehouden werden. Maar, *alle* potexemplaren bleven zeer veel achter bij die in het waterbassin in de Victoriakas, waar zij in den bagger, pl.m. 15 cM. onder water, werden uitgeplant, en welker wasdom fenomenaal te noemen was. Terwijl de plantjes in potjes circa 25 à 30 cM. hoog waren, hadden die in het bassin, reedstakken over het water gevormd van een meter en langer, en in den vollen zomer werd gemakkelijk een lengte bereikt van het dubbele, zoodat de takken telkens moesten worden ingekort.

☞ De naam van de plant, hier besproken, is *Neptunia oleracea* Lour. Ze behoort tot de familie der *Mimosaceae* of Acaciaächtigen, tot dezelfde groep van planten dus als waartoe o. a. de Acacia's en het Kruid-je-roer-me-niet (*Mimosa pudica* L.) behooren. Ik noem die laatste plant afzonderlijk, omdat ieder die kent, of er, minst genomen, wel eens van gehoord heeft, als zijnde het wondere plantje, dat men niet aanraken kan of het toont zich „geraakt”, door hare bladvinnetjes saam te klappen en zelfs de blaadjes geheel te laten hangen. Diezelfde gevoeligheid vertoont ook de *Neptunia oleracea*. Tikt men tegen de blaadjes, dan vlijen de bladvinnetjes zich tegen elkander, om eerst na eenigen tijd, evenals bij het Kruidje-roer-mij-niet, weer hunnen gewonen stand in te nemen. Het sluiten der blaadjes gaat bij de *Neptunia* alleen veel langzamer. Maar ook *zonder* aanraking wordt dit verschijnsel, en dan door alle blaadjes tegelijk, vertoond, tegen den avond, als de zon ter ruste neigt, en gedurende den nacht. Evenals bij het Kruidje-roer-mij-niet en tal van andere gevoelige planten uit verwante en ook niet verwante plantenfamilies nemen de bladen van *Neptunia oleracea* des nachts een andere houding en stand aan dan overdag. De bladvinnetjes neigen naar elkander toe en de blaadjes nemen den stand aan, precies alsof ze aangeraakt waren. Echter, bij het Kruidje-roer-mij-niet hangen de bladsteeltjes bij het stammetje en de takjes neer, bij de *Neptunia* richten ze zich strak omhoog, alsof ze zich zoover mogelijk van het watervlak af willen wenden. In dien stand, slaapstand geheeten, blijven de blaadjes tot den volgenden

morgen, als de warme zon ze tot nieuwe levenswerkzaamheid wekt. ☞ De *Neptunia oleracea* Lour., welke ook den naam van *Desmanthus natans* Willd., draagt, groeit in de meeste warme (tropische) landen. Ule¹⁾ vertelt dat zij in tropisch Amerika in moerassen groeit, te zamen met *Panicum spectabile*, *Pontederia*'s, *Eichhornia*, *Polygonum*soorten, moerasvarens als *Ceratopteris*, *Pistia*, *Oryza*, *Hydrocotyle ranunculoides*, *Salvinia*, *Azolla*, enz. Van de levenswijze dezer planten zegt hij: „Ein Teil dieser Schwimmpflanzen wächst nach dem Fallen der Gewässer als Landpflanzen auf feuchten Boden weiter, und entwickelt davon normale Stengel.” Dit klopt met hetgeen ik boven mededeelde aangaande de kweekproef met *Neptunia* in gewonen humusgrond buiten het water. Trouwens dit geval is zeer wel bekend; ook in onze flora, o. a. bij den veenwortel (*Polygonum amphibium* L.) komt dit voor. ☞ Er bestaan van het geslacht *Neptunia* eenige andere soorten, waarvan als waterplant, naast *N. oleracea*, in de cultuur alleen nog de Zuid-Amerikaansche *N. plena* Benth. wordt aangetroffen. Veel verschil vond ik echter tusschen beide soorten niet, alleen dat deze laatste niet in bloei kwam toen ik ze in den zomer van 1925 kweekte. *N. oleracea* doet dit geregeld elken zomer met eironde, goud-gele aartjes, die bovenaan bestaan uit tweeslachtige bloempjes, dus van stempel en meel-

Foto C. Steenberg.

NEPTUNIA OLERACEA LOUR., DES AVONDS 8 UUR.

draden voorzien, terwijl de onderste bloempjes uitsluitend mannelijk of geheel geslachtloos zijn. Bij de geslachtloze bloempjes zijn de meeldraden bloembladachtig vergroeid en dus geheel onvruchtbaar. De vruchtbare bloempjes worden door naar omlaag gebogen peulvruchtjes opgevolgd, die bij rijpheid bruin van kleur en lederachtig zijn. De bloemaartjes zijn okselstandig. ☞ De blaadjes van *N. oleracea* zijn 2—3 maal geveerd, elk veertje tellend 10—13 paar nevenblad-

vinnetjes; die van *N. plena* zijn 3—4 maal geveerd, de vinnetjes 10—12 jukkelig. Ze zijn even gevoelig als bij *N. oleracea*. ☞ Men kweekt de genoemde *Neptunia*'s gemakkelijk uit zaad op in de warme kas. Het meeste succes had ik door ze niet in bagger onder water, maar in gewone humusaarde buiten het water te zaaien. Men houdt de aarde dan goed vochtig en zet de plantjes, zoodra ze een paar blaadjes hebben gemaakt, in potjes met bagger, die dan in verwarmd water gezet worden, maar met de blaadjes boven het water uit. Later, in Mei, kan men ze in den vollen grond van een kleiner of grooter bassin met verwarmd water uitplanten, zorgdragende dat de top der plant met een paar blaadjes boven het water uitsteekt. Als het water op pl. m. 26 gr. Cels. gehouden wordt, groeien de jonge planten snel tot prachtige, weelderig groene eilandjes uit, en zullen in den zomer ook bloeien. ☞ In den winter moeten ze, dicht bij het glas, in een warm kasje overwinteren. Ze hebben dan echter nog wel eens last van luis, weshalve men beter doet elk jaar nieuwe planten uit zaad op te kweken.

A. J. VAN LAREN.

1) Zie: Die Pflanzenwelt der Tropen von Prof. H. Winkler (in: Das Leben der Pflanze).

Ontvangen boeken.

De Schweizerische Verkehrszentrale zond ons „Heilquellen, klimatische Kurorte und Sanatorien der Schweiz, Schweizerisches Bäderbuch”, uitgegeven in opdracht van het Zwitsersche „Gesellschaft für Balneologie und Klimatologie”, ze druk door Julius Wagner, Zürich. — Van dezelfde Verkehrszentrale ontvingen wij „Die Sommersaison in der Schweiz 1927. Verzeichnis der sportlichen und geselligen Veranstaltungen”.

HEERSCHERS VAN FERRARA.

Uit het Poolsch van

21) KAZIMIERZ CHLEDOWSKI.

ERCOLE DE EERSTE (*Vervolg.*)

ERCOLE nam Strozzi in den staatsdienst op. In 't jaar 1473 behoorde hij tot de delegatie, die naar Napels ging om Eleonora af te halen; later werd hij gouverneur van Rovigo en geheel Polesina, en in den oorlog met Venetië bekleedde hij een gewichtig ambt. Hij is ook gezant geweest bij Paus Innocentius VIII en op den hoogen leeftijd van 76 jaar werd hij nog benoemd tot voorzitter van den Raad der Savi. Behalve de uit hun jeugd stammende vriendschap verbonden gelijke neigingen de beide vorsten met den genialen hoveling, die o.a. evenals zij een hartstochtelijk jager was. De wouden rondom Racano, waar Titus zomers dikwijls vertoefde, waren rijk aan herten, wilde zwijnen, hazen en verschillend gevogelte. Hij hield er voortreffelijke jachthonden op na, welke hij zelfs uit Thracië liet komen en was zeer bekwaam in het africhten van valken en haviken. Hij schreef zelfs een Latijnsch gedicht op zijn meest geliefden valk, terwijl hij tevens door Cosimo Tura een portret van den vogel liet schilderen. Titus was op het landleven verzot en bezat behalve dat in Racano nog drie buitenverblijven, van welke Borso hem er twee geschonken had. In een dezer, de villa Quartisano, had hij zijn bibliotheek. ☞ De zoon van Titus, Ercole Strozzi, die eveneens dichter was, beschreef in verzen, hoe zijn vader den tijd in deze villas doorbracht, hoe hij zich met de verzorging van zijn paarden en zijn vee bemoeide en overigens de bezittingen bestuurde en tevens dikke boeken las en verzen schreef.

Sub lucemque toro exurgit dumque aspera mollit
Pectora, nunc libros versat, nunc carmina condit
Nec sinit in cessum labi irrevocabile tempus.

Titus was wel de grootste dichter van zijn tijd en zou een der voornaamste letterkundigen der Renaissance geworden zijn, indien hij in het Italiaansch geschreven had. Zijn Latijn is niet zoo vloeiend als dat van Pontanus en Polizianus, maar voor dezen was het dan ook een tweede moedertaal. Het uitsluitend opgaan in Latijnsche studies en de hofdienst waren doodend voor zijn talent. Het ontbrak hem niet aan zuiver gevoel voor de schoonheid der natuur, en bij het te boek stellen der gebeurtenissen van zijn tijd toonde hij eene bijzondere opmerkingsgave te bezitten. In zijn gedichten kwamen ook een zekere geestdrift en hartstocht tot uiting, zelfs in de epigrammen, die hij op tachtigjarigen leeftijd op Lucrezia Borgia schreef. ☞ Na Guarino kwam Titus Strozzi aan het hoofd der humanisten te Ferrara te staan; zijn daardoor verkregen macht gebruikte hij om te beletten, dat aan de Italiaansche taal een plaats in de literatuur zou toegekend worden; zelfs de geschiedenis zijner minnarijtes schreef hij in het Latijn. Hij maakte hoofdzakelijk minnedichten, die echter niet bestemd waren om begrepen te worden door de vrouwen, die hij beminde, maar om waardeering te oogsten van de geestelijk aan hem verwante humanisten. Het waren geen oprechte uitingen zijner gevoelens, maar onechte vertooningen van liefde. ☞ Tijdens de paardenrennen in Ferrara, in het voorjaar van 1441, ontmoette de toen negentienjarige Strozzi, een wondermooi meisje met goudblond haar, dat hij Anthia noemt. Aan haar wijdde hij een langen cyclus elegiën onder den titel

„Erotica”, die tot zijne beste scheppingen behooren. Als leerling van Guarino achtte hij het blijkbaar beneden zijne waardigheid in minnedichten zijne gevoelens onomwonden uit te drukken, waarom hij zooveel mogelijk beelden en uitdrukkingen aan een Griekschen roman van Xenophon ontleende; zoo gaf hij aan zijn Ferrarisch meisje, dat zonder twijfel Maria of Bettina heette, zelfs den naam eener heldin uit de Oudheid. Vermoedelijk was echter nog iemand anders op Anthia Bettina verliefd, die, op de aanwezigheid van den jongen man minder gesteld, en machtiger dan Strozzi, ervoor zorgde, dat de verliefde latinist uitgenoodigd werd Ferrara te verlaten. Het schijnt echter, dat Anthia naar Florence verhuisde, althans na eenigen tijd kon Tito weer naar Ferrara terugkeeren. Het enige, wat zijn jeugdige hartstocht opleverde, waren elegiën. Anthia toonde geen erkentelijkheid voor de Latijnsche gedichten, die zij zeker niet verstond en waarin het deftige Latijn vele wulpsche en onbetamelijke aanduidingen bemantelde. Strozzi heeft later deze gedichten in boekvorm uitgegeven en aan Lucrezia Borgia opgedragen, wat hij gevoegelijk doen kon, want ook Lucrezia kende geen Latijn. ☞ Strozzi behoorde tot het type der hovelingen, die altijd het wieroekvat bij de hand hebben. Waar en wanneer hij maar kon, schreef hij gedichten ter eere van den hertog en diens familie. De verloving van Alfonso met Anna Sforza, het overlijden van Eleonora, de komst van Lucrezia Borgia te Ferrara en zelfs het

Foto A. Rupp.

DE MOEZEL BIJ DEN BURCHT KOCHEM.

gebouwen, die de hertogen lieten optrekken. Eigenaardig zijn de beelden en parabelen, die hij in zijn vleitaal bezigt. Zoo schreef hij eens, dat de Afrikaansche leeuw uit Borso's dierentuin, zijn heer nabootsend, nooit een zwakker schepsel, zooals een hond of een haas, zou aanvallen, maar zijne krachten meten met den buffel, beer of ever. Helaas heeft de leeuw kort daarna den dichter gelogenstrakt, want hij verscheurde op zekeren dag het dochtertje van den boschwachter, toen dit hem voederde. Ter eere van den hertog gaf Titus zijn eerstgeboren zoon den naam van Ercole; straks zullen wij evenwel zien, dat de erkentelijkheid der hertogelijke familie voor deze vriendschappelijke daad ongeveer zoo was, als die van den leeuw voor het dochtertje van den boschwachter. ☞ Titus trouwde eerst op vijfenveertigjarigen leeftijd; hij had dus ruimschoots tijd gehad om niet slechts aan Anthia verzen te schrijven, maar ook aan een ander blondje, dat hij eveneens een Griekschen naam gaf: Phylloroë. Strozzi heeft zielsveel van deze Ferrarische gehouden, die een door hem in verzen beschreven villa aan de Po bewoonde. Uit een dezer gedichten blijkt echter, dat deze villa een oud, tusschen boomen verscholen, met klimop begroeid huisje was, versierd met door regenwater verkleurde fresco's met voorstellingen van heiligen. Naast dit huisje stond een kapel, welke onderaan afgebrokkeld was door overstromingen van de Po, en in de buurt ploegde de plaatselijke kapelaan zijn mageren akker met geleende paarden. Phylloroë is jong gestorven, zij werd een slachtoffer van de pest, die te Ferrara woedde, en de poëet trok zich dit verlies zeer aan.

(Wordt vervolgd).